

**Angeli Cvstodis Ad Hvgonem Grotivm Svper Nvpero Eivs
Carcere Paræneticon**

Hemelaers, Jan

Antverpiae, 1621

Angeli Cvstodis Ad Hvgonem Grotivm Svper Nvpero Eivs Carcere
Paræneticon. Angelus loquitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70494)

ANGELI CVSTODIS
A D
HVGNEM GROTIUM
S V P E R
NVPERO EIVS CARCERE
PARÆNETICON.

Angelus loquitur.

ARRARE fata carcerum, est mens,
GROTIO,
Qui nunc solutus libero exultat
pede;
Vt, me docente, certiùs liber fiet.

Sed antè nexus quàm pererro dædalos,
Qui siue mentem siue corpus impetunt,
Stringuntque vincolo, tetrico, blando, malo,
Laxo, fugaci, subdolo, insolubili;
Compello, CHRISTE, te Magistrum, te inuoco,
Qui (Verbum vt ipse Patris æternum optimi)
Quæ nota visu, quæque sensu imperuia
Potente VERBO condidisti TE, & tuo:
Qui nos beati gaudiij certos, loco
Firmasti, & holce creditos nostræ fidei,
Ad promerendam comparis sortem boni,
Momenta ad æui paucula hæc, quæis viuitur,

A 7

Tua

Tuæ dedisti Gratiaë innixos trahi
Periculoso voluier vitæ salo:
Imploro te, qui vita, virtus cordium,
Patri coæua æternaque Sapiaentia,
Digitus Dei es, via recta, prima veritas:
Me, quem dedisti Hugonis huius arbitrum,
Fidumque Achatem, interpretem iussi tui,
Referare vera da, sequi da Grotium.

O dedicatum Palladi ac Musis caput,
GROTI, sacrandum aut pulchrius vero DEO;
Ego dux, comesque, tutor & vitæ tuæ,
Deo fauente, certus adiunctus tibi:
Qui te parentis carcere effusum extuli,
Originalis labe tersâ & carceris,
Qui vitæ ad ipsos carceres calcar fui:
Inscitiæque carcere agnato erutum,
Custode capsaë & pædagogo liberum,
Orbillijque carcere, & ferulæ minis:
Tum carceri mox Curiaë blando inditum,
Custodiarum & post gementum Præsidem
Qui te hoc tumultu & carceratis abstuli:
Dein (Rotta, iacto ubi carceris repagulo,
Per quæque sponte vincula imposuit sibi
Arcet furentis iram amaram vorticis)
Neptuniæ qui prolis ex ergastulo
(Assessor vno quippe haud nexus vinculo,
Vrbis, Senatus, litium, plebis, maris
Dictare iura hinc Syndicus fidus soles,
Ceui verna populi, Curiaëve deditus,
Rotamque Rottæ, callidique carcerem
Referare Iuris, seu laxare & claudere).
Vulgatiore in carcere assertor fui:

Atque

Atque hoc nec vno, nec loci sucti aut modi:
 (Nam singulari extra ordinem carcer datus
 Geminus, sed ille primus in custodiam
 Reo paratus, vsque controuersiam
 Dum terminatam redderet sententia;
 At alter iste totus in pœnam fuit:)
 Téque hisce vinctum condolens custodij,
 Sollicitâ vt illâ, ita hac recidente exitum,
 Hostili utrâque, miserâ & eduxi & graui.
 Probatus ipse tot periculis tibi
 Mandante Domino, Nuntius quod adfero,
 Tu vt exsequaris imperat Ius, fas petit.
 Namque vltimo in discrimine vt scias meam
 Operam; fuit nec mentis hîc vigor tuæ,
 Fortuna Magni, fida consortis manus,
 Tuæ innocentis omen aut Corneliæ,
 Gnatae ad fugam patrem cientes paruulæ,
 Minusque casus: Numen ipsum è Machinâ,
 Eiûsque non supina Prouidentia,
 Me destinato, duxit & saluum extulit.

Sic administris Angelis custodibus,
 Quæis vita præcepta credita est mortalium,
 Meminisse promptum est liberatum è carcere
 Sodomæ nefando, & ignium horridis globis,
 Lothum fidelem: vltoribusque fluctibus
 Senem Noëmum cum domo atque liberis:
 Odisque fratrum, carcere & Ioseph pium:
 Gentem Israëlitis seruitute Aegyptiâ:
 Lacu leonum Danielem lurido,
 Genio administro qui fugarat & famem:
 Sic & Susannam criminis falsi ream,
 Ipsamque Iudith inclytam viraginem,

Babyl.

Babyloniâ & fornace tres claros viros.
 His adde Cephæ carcerem atque vincula,
 (Veneranda & hodie templa quæ monstrât piis)
 Paullique Magni Barnabæque compedes;
 Quos soluit omnes fida nostrorum manus,
 Quæis Numen hominum credidit vitam & vias.

Metu quòd ergo ego carceris liber Stygis,
 Nec compediti Ditis expauens dolos,
 Securus omnis carceris dubij adfero:
 Quod turba consors carcere in carnis gemens,
 Exosa prauæ carcerem FIDELI, rogat:
 Quod gens amica carcere imo è pectoris,
 Inimica comptæ ast carceri fraudis, vouet:
 Quod corporis qui carcerem pro te ambijt,
 Nec Virginali carcere abscondi horruit,
 Decémque lunis istâ in arculâ stetit;
 Tum nec recluso Virginis claustro exijt:
 Totúmque sese sub breuis specie hostiæ
 Qui perfruendum contulit fidelibus,
 Confertque in horas prô, stupenda charitas!
 Prô prædicanda Virtus, & Sapientia!
 Subire nec lutosâ claustra pectoris
 Chari atque amici, sed nec indigni, ô fidem!
 Detrectat: etsi dispari fato, necis
 Cui nigra mens est, vitæ at vsque, cui niter:
 Quin sub sigillo & hostium vigilum manu,
 Breuis sepulchri carceri illatus nouo,
 Custode nec volente (cerne in hoc tuum)
 Signóve rupto aut ostio euasit foras,
 Idémque victor carcere ex Erebi truci,
 (Domitis cateruis, claustra quos mortis tenent)
 Redux, triumphans, arduo euectus polo;

Quod

Quod ille, dico, tantus Auctor intonat,
 Interminatur, consulit, petit, iubet:
 Quod p̄rque auorum gesta scripta posteris,
 Non tortuosas p̄rque s̄æclorum vias,
 Quæis vera virtus, candor & Fidei stetit,
 Per os amicum, sacra scita per Patrum,
 Quod per piorum ter fidum stylum aut manum
 Docui, atque menti multus occinui tuæ;
 Nunc versu in vno certus edico tibi:

NVPER RENATI CARCEREM ERRORIS FVGE,
 Laxum, atque amœnum, sublitum fuco foris,
 Adstrictum at intus, inuium, tetrum, horridum,
 Dirum, sacrumque, olentem, inextricabilem:
 In sese vbi Euris, Auster, & Boreas raunt,
 Fremunt, rotantur, murmurât, strident, strepunt:
 (Namq; Aeoli antrum huic comparatū ludus est,
 Leuisque imago, fabula, umbra, somnium)
 Vbi ter recoctum t̄rque restinctum malum,
 Virus cicutis Colchicis nocentius,
 Non cordis animam, mentis ast iugulum petit,
 Dum priuet ipsam, vita quæ sola est, Deo,
 Eiusque amore, quam vocamus Gratiam.

Propriisque sensus carcerem insuper fuge
 Angustum, iniquum, imperuium, variabilem,
 Quem turbat ægritudo, liuor, aut amor,
 Dolor, cupido, gaudium, metus, fauor:
 Quem cæcat antrum quo latefcit veritas,
 Et furua mentis nubila infixæ hoc luto:
 Quem rara curuat edocentis copia,
 Et iudicantis curta diligentia,
 Censura fallax, temporisque caritas:
 Strictura quem retundit acris luminis,

Caligæ

Caliget ad quod ales armiger Iouis.
 Quis tu, quis ipse vel Plato, aut quis Socrates,
 Interminati lucem ad altam Spiritus,
 Dictante quo Verbū est graphon siue agraphon?
 Quo docta Mater verba prompsit liberis,
 Mentēque MENTIS, Verba quæ dedit, capit.
 Quo consona Patrum pagina, æui & climatis
 Conspirat omnis Veri in vnam Regulam,
 Vibratam abundè at deuiantem neutiquam,
 Vt rupe sumptam durior fluctibus,
 Gnomona petræ vt angularis optimum.
 Neque vsque differ, quod locus, tempus, modus,
 Diuina per me & virgula hîc offert tibi.
 Occasionis tempus vt fulgur fugit,
 Et HORA vitæ incerta, dum loquor, RVIT.
 Quod si haud seratis auribus fundo preces,
 (Traham volentem amore, vim non inferam)
 Mea si vereris dicta, si surdo haud cano,
 (Sed haud cano, aut tuâ indolē noui haud probè)
 Pergam monere, sana quæ sanatibus
 Vt fortibus sunt, sapida quæis salus sapit,
 Amara quamuis ceu cauendâque improbi,
 Mali, proterui, & inquieti, & impij,
 (Quæis fas nefâsque solâ stat lubidine)
 Hostēsque veri nare suspendant truci;
 Vt quas colit rosas sagax, calcant sues.
 Age, sponte templi carceri sacro accidens,
 Vbi carceris condus sedet, promus poli,
 Et clauiger vicarius, cæli ac stygis
 Reserare portas iussus atque claudere,
 Dictare Iura & ad tribunal Gratia;
 (Themidis tribunal horridum vt vitent pijs)

Quæ

Quæ lingua, mens, manûsque carcerum à situ,
 Ex quo parentis es repulsus vberè,
 Traxit per annos (carcere ut vero ex eas,
 Timeâsque nullum exinde prorsus carcerem,)
 Haud expiare temne, de ritu pio,
 De more prisco, deque iussu Numinis:
 Metanœa sic te reddet ex veteri nouum,
 Primæuam, ut anguis, sic senectam & exues.

Nec (qui tyrannus) carcerem MORIS cole,
 Hunc dico, qui nunc sana Battaua obsidet.
 Maiorum enim non iste Mos, sed est Nouus,
 Odio parente natus è Superbiâ:
 Rubens, recensque matris impio à sinu,
 Erebi que portis expeditus subdolè,
 Supina petijt corda & gentem simplicem:
 Vbi Battaua auris prisca, vix doli capax,
 Parata falli erat, imperita ut fallere.
 Vndena lustra, ne quid erres, non habet.
 Namque antè notus Battauo haud cuiquâ fuit,
 Cuius parentes vidit & tuus parens,
 Nouitque cunctos, nosse seu potuit Nouos,
 Apostatas, fugitiuulos, votifragos,
 Contentiosos, callidos, fictos, malos,
 Linguâ procaces, vel rudes, dicaulos,
 Intemperantis calami, & oris improbi,
 Merolque ventris seruulos, meros gula,
 Lucrique, odique, & otij, & superbiæ:
 Liur bonorum quos & afflârat niger:
 Proprioque cordis stigmate inscriptos mali,
 Priuâque mentis sæpè compunctos notis,
 Crebroque verbi voce damnatos sui.
 Cuius satores miserat Sator malus,

Inimi-

Inimicus ille feminis probi ac boni,
Agróque culto interserens zizania,
Lolióque perdens triticum iniecto inuidus.
Namque antè veram constat hîc saram fidem,
Exterminatis Gentium & lucis, Dijs,
Fractisq; fanis, arulis, cultu impio,
Pridem antè Christum constat hîc notum probè,
Iam præparatis mentium noualibus
Laboriosâ ritè Sanctorum manu,
Quos cura Christi misit in messem suam,
Veri magister verba qui vitæ attulit,
Industrios, gnauósque, amore feruidos,
Probos, modestos, sobrios, castos, pios,
Parère doctos, verbo & opere consonis.
Qui & hosce falsos iam sibi præcognitos
(Vt pelle ouinâ nempe coniectos lupos)
Stygij satoris à manu, & pedissequos,
Operas, ministros, seruulos, satellites,
Satorem & ipsum hac inuidi atque hostis notâ,
Tot antè sæclis iam suis, ne fallerent,
Nec veri in vmbra luderent cautos minus,
Denuntiatos, cum futura panderet,
Veracibus descripsit in parcemijs,
Cauere iussit, hósque caulis pellere,
Quos nulla stabuli recta cepit ianua,
Odere quos & Tigris & fuluus Lacon
Tutela pecori & fida vis pastoribus,
Mactare natos, & vorare, & perdere,
Et dissipare quod stetit tanti Deo:
Quos hypocritas & ipsa clamat Veritas,
Specièque comptâ subdolè introrsum putres.
Mos iste prauâ creuit assuetudine,

Custode

Custode dum cessante cura intercidit:
 Vt senticerum, caprificus, aut filix
 Innata campis dormiente villico,
 Vigilante sed mox eruenda stirpitus
 Ligone siue, siue mâlis ignibus.

Namque hic dolosâ pectora ingressus viâ,
 Innata ceu natura sedit paruulis:
 Infusa qualis fœx recenti testulæ
 Mordente aceto diluenda vel sale,
 Scopisve defricanda, seu nitro graui,
 Sophiæ quod almæ prouidum promat penu.

Sed carcer alter MORIS est pariter NOVI:
 Aperitur iste in compitis, domibus, foris.
 Fuge & hunc. Amœno vinculo insurgit potens,
 Puluillus ille blandus, ah! carni nimis;
 Dum nulla vincla, vt liberos, patitur pati,
 Morésque laxat, stringit incautos magis,
 Proprio ipse quemuis viuere arbitrio docens,
 Sentire & omne quidquid in mentem cadit,
 Proferre & omne quidquid in buccam venit,
 Licentiosam dum vafer legem occinit:
 Viue vt placebit, quod liber liceat tibi:
 Priui cerebri, & contumacis imperi
 Captos catenis raptat in præceps agens.
 Quin nulla legum scita sacrarum ferens,
 Nec verba MATRIS, iussa nec curans Patris
 Dum facta dextræ liberæ, & linguæ modum,
 Lasciuientem mentis & propriæ impetum
 Per iusta legum frena substringi insolens
 Queritur, negâtque dirigi sceptro, aut pedo;
 Sentire quiduis contumax, facere & loqui,
 Cæcus furoris carcerem haud sentit sui,

Quâm-

Quámque insolenti mox graue immineat iugū.

Sic cæco amor qui semel dedit manus
(Roseis corollis, atque fertis floridis,
Quæ grata amicæ dextra struxit subdolæ,
Colla & lacertos vinctus & fragrans caput)
Libidinisque seruus infamis malæ,
Cupidinisque ludus, & dominæ trochus
Rotatur, errat, voluitur, fremit, gemit;
Ingenua dum se facta patrantem putat,
Dum liberum se iactat & iuris sui,
Nullam reseruat vnciam mentis bonæ,
Nullam relinquit vnciam iuris sibi.

Sic contumacis ingeni effrenis puer,
Patru aut parentis liber effracto iugo,
Nugatur excors, ludit, exultat, ruit:
Nec lege recti, nec pudore, nec metu
Manus pedesve dirigi, aut vocis modos
Monitu regentis ritè frenari ferens,
Cerebri lupatis fertur in gyrum sui,
Donec libido perditum in præceps agat.

At MORE PRISCO, liberos inter Dei
Adscriptus atque assertus, & iuris tenax,
Sub lege Christi viuere ingenui putat:
Hanc tesseram vnam libero dignam ferens,
Iugo suaui si illius collum induat,
(Illustriore vt circulo auri tortilis)
Si se ad parentum, liberum extollens caput,
Noxâ & solutus, temperet parens modos.
Namque est Parenti, templa qui cæli incolit,
Vicarius susceptor in terris Pater,
Parere cui iubemur ipsius vicem:
Est sancta Mater, sponsa quæ summi Patris,
Eccle.

Ecclesiæque nomen antiquum gerit:
 Audire & hanc mandauit æternus Parens.
 Obtemperare nec bonis gnatis graue est:
 Vt sponte iusti carceri obsequij inditi
 A prorsus omni vinculo exsortes agant,
 Et liberorum iura conseruent magis:
 Christo asserenti dum per omne crediti,
 Nec iam timentes aucupis stygi dolos,
 Immunitatis lauream in tuto locant.

Sic ROMA PRISCIS MORIBVS semper stetit,
 Famamque ad astra, sceptrum per terras tulit,
 Ritu verusto, legibus, scitis, viris:
 Totumque, quantus orbis est, vidit suum.
 Seruauit eadem & culmen hoc sceptri sui,
 Quamdiu ille priscus in statu fuit rigor.
 Iamque ista Roma moris antiqui tenax,
 Legem fidemque proferens Euangelî,
 Apostolorum & dogmati insistens sacro,
 Petrique petrâ fulta, & hoc filum sequens,
 Nec latum ad vnguem flectere à prisco volens,
 Terras per omnes Imperi sceptrum sacri
 Diffundit, alta & iura quæ accepit polo.
 Nam MOS VETVSTVS aureus, constans, sacer,
 Et idem & vnus à suis crepundiis,
 Senij omnis expers floret, & stat perpetim,
 Securus æui & fluctuantum temporum,
 Cælóque confors vnde originem & trahit.
 Delubra quod, clamantque muta marmora
 Cristata crucibus, deputata altaribus,
 Sacrata precibus ritibusque mysticis,
 Probata & aulæ cælicæ suffragijs,
 Quæ primo ab æuo & hunc vigent vsque in diem.
 Hunc

Hunc Willibrordi nobilis signis manus,
(Quem Roma misit & sacrauit Præsulem,
Gentem vt ferocem barbarâque moribus,
Fanis Deorum inanîumque dirutis
Iam mitigandam, redditam Christi sacris
Ad læta cæli destinaret pascua)
Eiûsque Suada spiritu & linguâ potens,
Illuminato cæcitatîs carcere,
Ac veritatîs ritè sublatâ face
Panxit, tulitque huc viuîdum, superstitem:
Iuuenta cuius (instar eius alitis,
Qui rex volantum est & minister fulminis)
Serena, læta, pulchriôrque tempore,
Qualîsve Phœnix surgit à thalamo rogi.
Hunc, dico, morem, me signante & auspice,
Iam nunc require, & irretortus excole:
Non alia, cælum scandere vt queas, via est.
Sed nec morare, neu remitte in crastinum.
Audis vocantem? ne, caue, aure saxea,
Atlanticîsque surdiore cautibus
Sacrum repellas murmur instantis Dei,
Mei monentis, vellicantis te & tui.
Sic te beabit certa, & imo è pectore
Gustata nondum gaudiî serenitas,
De puriore mentis exsultans statu,
De dulciore gratiæ fluens sinu.
Quin promptè obaudi, vt contumax non audias.
Ne pòst ego idem (nunc amicus, angelus,
Custos, magister, scipio, calcar, pedum,
Rector, minister, arbiter, tutor, parens,
Lucerna, asylum, regula, anchora & sacra)
Spretus, repulsus, iustam ad iram concitus,

Cogar

Cogar diem ad locumque decretorium
 Deferre causam, teque contra dicere;
 Et obstinatae mentis inscriptum notis
 Occasionis arguam spretæ reum:
 Iudex ubi, actor, testis idem & præsidet:
 Cuius tribunal summum, ineluctabile,
 De reque summâ, & extimendum ut maxime est.
 Parere disce, nemo cui paret nimis;
 Timere disce, nemo quod timeret satis;
 Amare disce, nemo quod prensat satis;
 Precariæ ut post carceris vitæ exitu,
 Periculoso carcere à mundi integrum,
 Dein restitutum carcere è terræ nouum
 Non ullus ultra carcerum metus premat:
 Sed carcerem obturandum ahenò imperuio
 Spectes beatâ celsus è speculâ poli
 Securus, & iam gaudij certus tui,
 Perenniterque MAXIMUM Magnus canas:
 Aurisque cantu (qui Ordinis nostri) expleas,
 Meique cōsors cælico adstistens throno,
 Intelligas quæ dignitas sit Angelis,
 Et quàm sit infinita maiestas Deo,
 Eo & fruisce quàm sit immensum bonum.
 Sic me beare gaudio gratus nouo,
 Cæli & serenos incolas memores tui:
 Sic te beare pace quâ gaudent pij,
 (Quam turbida isthic massa carnis non capit)
 Concarcerati pectora & gregis potes,
 Quem charitatis nexûs adstringet tibi.
 Sed altiora hæc ut Fide amplecti queas,
 Quæ firmat Orthodoxa Doctorum Patrum
 Schola, Martyrum constantia, & promiscuus

B

Consen-

Consensus æui atque orbis vsque in hanc diem,
 (Vnde & τὸ κρηθ' ὄλσ nomen eductum liquet)
 Ceu carceri submitte colla Ecclesiæ:
 Vbi deuiante errore sensus libera
 Mens, atque fulta firmâ & infractâ fide
 Assentiatur hisce quæ fert Veritas,
 Illa illa prima, fallere vt quæ nec cupit,
 Falli nec ipsa sic potest seu ludier.
 Quæ tradit explanata Sanctorum via,
 Paradoxa quamuis, quid mirum? atq; imperuia,
 Stupendâque ipsis sensibus parent tuis.
 Mercede namque digna non foret Fides,
 Ni Veritatis deuiare nesciæ
 Daret catenis mentis obtusæ manus,
 Caligo quam non vna transuersam rapit,
 A lacte quam non vnus obcæcat stupor.
 Sed Matris hæc sunt vincla grata liberis.
 Verum est & alter carcer (hunc vobis licet
 Visum haud, benigni cura construxit Patris)
 Clarus, serenus, instar & cæli tenens.
 Quamquam iste carcer nunc quidem haud pa-
 ret viro,
 Quem ritè clausus coniugæ carcer ligat,
 Quamdiu ipsa consors sortis & thalami negat,
 Similisque nexu carceris claudi abnuens
 Inuita solui comparis iugo haud potest,
 Nec mortis vsque carceri impingens pedem
 Hunc pristino auctum iure claustro liberat,
 Adamantinum quod vsque ad exitus diem
 Carcer sepulchri soluere est solus potis.
 Ad magna natis, vnde cognomen tibi,
 Dicata claustra hæc prouidus faber Deus,

Sele-

Selectiori struxit ut gregi suo:
 His, qui fugacem hunc puluerem pede obterunt
 Fastidiosi, seruiant soli ut Deo,
 Auctori & (omne quod stat & solum & salum)
 Vinculum ut dicatos semper alliget nouum:
 Vbi velle eorum nusquam dissentiens
 Tenace amoris compede obstringat sui.
 Amor iste licitis nuntium mittit bonis,
 Seseque Christo donat, & reddit Deo:
 Dum vota sacra libero ore nuncupans,
 Dicansque corde, iure se sui abdicat,
 Totumque quantus ipse est, quantum & possidet,
 Cor, corpus, & quæ sortis appellant bona,
 (Tribus hisce constant, iure quæ prius tenet)
 Verace voto, sponsione liberâ,
 Cogente nullo destinat volens Patri:
 Et antè liber, iuris & spontis suæ,
 Nunc seruus ultro parer, & corpus domat,
 Cæcos coercens impetus libidinum,
 Nihilque prius ducit aut seruat suum:
 Sui profusus, gratus ut sit Numini,
 Celsaque charitate sponte prodigus.
 Pro censu & omni gratiam putans Dei,
 Cælo petendam spemque cognitam & fide:
 Citimique quidquid est orbis fastidians,
 Mundana cuncta spernit, ut pondus grauians,
 Ut erigenda colla deprimens onus:
 Ad astra cæli se rotat suspiriis:
 Sensu atque linguâ sæpè sursum promicat:
 Tum corda & ora, & impetum mentis bonæ
 Eò remittit unde originem trahit.
 Precario inquilinus, & siue hospitis,

Seu more viuens transeuntis exulis,
Patriam ad beatam, quæ suprâ est, se comparat.
Atque hisce amorem Numinis dictis ciet:
Quodcumque dico, vile paruulum & licet,
Tuum id, Creator, primitus totum fuit.
Donasti enim hisce sponte seruulum omnibus,
Et immerentem: meque plasmasti tuum,
Quem iam redono cum penu & peculio.
Habeto gratum, si quid hic mei fiet.
Quod si iste census Angeli ad modum foret,
Quam sponte totum sisterem & libens tibi!
Atque hocce grato subditæ mentis sono,
Laxata dextra perbenigni Numinis,
Quem sic notauit prodigum rei, & sui,
Augustioris mittit in sortem boni;
Cellisq; cæli destinat regnis volens.
Atque hinc Deo ipse gratior, condit polo
(Quò nulla penetrat vis latronis aut dolus,
Tineæque morsus, vel rubigo æruginis)
Gazas beatas gaudij superstitis,
Pios manentis centuplo cum fœnore,
Quod nulla seculi dissipet fluens dies,
Quo post fruatur hacce perfunctus viâ.
Sic si illa vestra, amor tuus, Cornelia
Simplex, tenella, oris probi virguncula
Se sponte nunc ad exulis sistens genu,
Micante oculo, voce, gestu, blandulis,
Dextrâque dextram, & osculo inuolans genas,
Roseisq; spirans cinnamum labellulis
Parentis ora mulceat carum & caput:
Hederaceique vinculo affectus tenax,
Pandens lacertos illices cordis sui,

Prædul.

Prædulce pondus pendeat collo tuo:
 Dein mente amorem ventilans linguâ exprimēs
 In hæcce verba soluat os pulchrum tibi:
 Dilecte genitor, luctui ponens modum,
 Frontem serenam nube pulsâ exporrige:
 Animo otioso pelle, mi, curas, parens:
 Adsum ipsa prompti dona subsidii ferens,
 Dictoque caram ventre pando testulam
 (Quâ more prisco condier numi solent)
 Hilarique mente, & imperante nemine,
 Dextrâ hand tenaci frangat ad patris pedes,
 Atque hosce gratos insuper iungat sonos:
 En quidquid olim parca seruauit manus,
 Scrinîve claustro, aut arcule arcanae angulo,
 Nunc hacce testâ hoc omne collectum probè
 Nihil morata confero oblatum tibi,
 Fruendum, habendum, & possidendum liberè.
 Solare te non censu, at affectu tuæ:
 Si plura haberem, siue quæis diues Tagus,
 Pactolus aut arenulis ditat mare,
 Opesve quas formica seruat Indica;
 Quodcumque id esset, seu preti quantilibet,
 Id omne, genitor, protinus sinum ad tuum
 Cum corde toto funderem gaudens libens:
 Sed grata nunc sint paucula hæc saltem precor.
 Nonne adferens, pusilla quamuis, hæc patri
 Mereatur ipsa, gnesia vt soboles tua,
 Post dulcis oris fixa casta basia,
 Amore amanti reddito, heres scribier,
 Tuæque mentis omnem habere paginam?
 At longè amantis laxior manus est Dei,
 Quin sponte & hosce nil perentes hinc sibi

Locupletiore diuitat censu Optimus;
 Dignósque censens regijs poli bonis,
 Non dona rerum, primus ipse quæ dedit,
 Sed senſa cordis censum amoris æſtimans,
 Quæque ipsa per se sunt nimis minutula,
 Dum velle spectat, pensitans magni satis,
 Ex asſe totâ scribit heredes sibi.

Hæc liberorum, vt carior quædam Deo
 Secreta turba, carcerem hunc sacrum incolit.
 Quin ergo & iste hîc aureis clathris nitens,
 (Non ille captos, sponte at inclusos suâ
 Sacris volones alligans ergastulis)
 Ignotus antè, fortè & inuisus tibi
 Descriptus vt sit pauculis, faxo, notis.
 Si non recusas, iamque respondes mihi;
 Spectare fas sit, si potiri non datur;
 Amare liceat, si fruiſci non licet.

Faber ipse summus, filius dictus Fabri
 Magni & minuti, consili sator boni, hæc
 Qui vincla cudis legis haud, sed arbitri;
 Adeſto, Chriſte, Maximi proles DEI,
 Laudes sacraſi prædicemus CARCERIS,
 (Dixere priſci CLAVSTRA seu COENOBIA:)
 Carcer repostas mentibus profert opes,
 Sanctósque cultus incolis ſui refert:
 Palmas virorum, virginûmque lilia,
 Rosâsque Martyrum, vt chariſma Spiritus.
 Non deſit iſthuic carceri altum gaudium,
 Sanctiſque mixta commodis iucunditas.
 Aquæ ſilentis nimbulus lambit genas,
 Sulcôque lapſus irrigat cordis fatâ.
 Virtus nitelcit diſcolore germine,

Pin.

Pingitque mentem gemmeis honoribus.
 Gemitus susurro murmurant grati leui,
 Dum summa cæli, & hinc novos rores petunt.
 Mens rapta sursum coniuges artus leuat,
 Sibi que inumbrat terra quod celsi tenet.
 Sperata profert horror antri umbracula,
 Prohibetque Mundi, & feruidæ carnis minas.
 Genij supernæ cælicos miscent modos,
 Vilisque curas cantibus pellunt suis.
 Carcer beatus allicit, pascit, tenet:
 Animæ gementi demit angores graues,
 Menti vigorem reddit, & sursum rotat:
 Refert labori inæstimandam gratiam,
 Tribuit colenti sempiternum gaudium.

Sed sermo noster terminum hîc figens sibi,
 Benè ominati sistet in verbi gradu:
 Modestiam ne carcere excurrens procul,
 Concinna fidæ claustra linguæ deferat.

Summâ negotiî in pauca verba vt contraham,
 Ad te reflecto, carcerem, ô Groti, meæ
 Curæ & laboris, circulumque industriæ,
 Non negligendum, ô, quale de triuio, caput.
 Hoc restat vnum, quando discussus, satis
 Non peruicaci, deuixæ mentis vapor,
 De lacte sumptus, moris & fuligine;
 (Venialis error dum grauem citra stetit
 Culpam, improbi fastusve pertinaciam:
 Dum nec docenti, recta quæ tradit Fides,
 Ecclesiæ petulcus impegit pedem:
 Cauere iussis subdolis Sirenibus
 Proteruiore adhæsit aut lubentiâ:
 Poclisyve Circes præuidens se proluit,

Spreto furoris ingruentis nuntio;)
Suspende gressum: siste te, siste, ô, precor!
Ne per recline spontè libratus ruas.
Fouea ista præceps tartari ad centrum patet:
Patet lacuna hæc, quæ dedit tantos neci,
Neci, heu, tremendæ, horrendæ, inexplabili.
Quin siste cursum, sustine, inclamo, & redi.
Iamq; haud moratus, HORAE & obseruâs TVAE,
(Quam ut ruere scisti, ne ruisse post gemas,
Hanc esse signo, quâ tibi ista ego occino,
Quæ per minuta & puncta verbi nunc fluit)
AVDI, atque, quò Dux cælitus datus tibi,
Et certus auctor dirigo, AVDETO sequi.
Quod nil sed omen dissipet bonus Deus.
Qui ut antè largus, nunc tamen spectat polo,
Mentem atq; dextrâ nunc magè observat tuam,
Quando hanc & illam quò lubet tendas licet.
Armat preces vox Angeli, virtus Dei.
Quod Angeli & Custodis est, hoc nuntio,
(Vtrasque partes hæc hora ut tuear petit)
Quod est amantis, nil moratus arguo;
Sat agentis est quod providus canto tibi.
Occasione tu haud supinus in bonâ
Redde hanc merenti pro tot officijs fidem.
Agnosce verum; quo solo est opus, peto:
Agnosce certum; quod iubet Deus, peto:
Agnosce amicum; quod tuam est in rem, peto.
Geminat precèsque non satis fidens amor.
SECEDE TURBA, QVAE NOVAT, quæ subdola est:
Ne te periculis inscium inuoluet suis.
Inuictam ut arcem carcerem veri occupa
Solidi, perennis, pristini, primi, sacri,

Magni,

Magni, vetusti, immobilis, caelo dati.
 Hic certum asylum, reddere hic tutū, integrum,
 Securum ab hoste, solus & saluum potest.
 Cur immerentem, ingratis, damnes, miser
 Non destinatum compedi pedem nouo?
 Ut quid Nouantum carceri atro te implicēs?
 Quæ cæcat illos, caussa non subest tibi.

Inter Ministros principes sectæ nouæ
 Noui, atque digito, certus, ostendam probè,
 Quos aut libido, mentis aut cæcæ furor,
 Dolor, cupido, sacra quos auri fames,
 Sitisve famæ, & appetitus gloriæ,
 Quos impetigo scabra rixandi, impotens
 Cacoëthes atque iurgij auersos tulit:
 Quos ira, luxus, cōrque non patiens iugi,
 Nec imperantis regulæ aut legis ferens:
 Vorique rupti læua conscientia,
 Pœnæque terror, pœnitentiæ aut timor:
 Quos spes rapinæ diuitum impendens bonis,
 (Qui munus & maxime adscripti sacris)
 Priui nihil dum scrinia aut loculi tenent;
 Cassæque mentis egit obliquos furor:
 Solutior quos vita, ventri & inguini
 Dicata, fabros dogmatis fecit noui:
 Quos lucri odor, vitæ pudor, proteruia,
 Quos inquieti pectoris vibex malus
 (Nemesis flagello iusta dum furdo ingruit)
 Quos impotentis spiritus superbiæ,
 Tumidique carcer cordis inflatos tenens,
 Et, verbo in vno, mens mala atque animus malus
 Prærupta in ista nempe transuersos dedit.
 Quid inter istos tu recens locum occupes?

Quin tu modestus, integer, voti boni,
Rectaque mentis, frugique, recti appetens,
O sorque pravi nominis, moris, iugi,
Sociare priscis, candidis, firmis, bonis.
Quod imperare ius mihi atque fas, rogo.
Rogatque amicus, scripta cuius hæc manu,
Exasciati appensa trutinam ad ingeni
Sint inficeta gratiis licet tuis.
Stylum ille sumpsit, me monente, concitus.
Amore HUGONIS, non amore GROTII.
Te CHRISTVS, ego te, teque amicus obsecrat,
Monetque fidus: hoc vouens tibi ac sibi,
(Quando hoc in vno tanta ludit alea,
Per secula seculi ut optimè aut sit pessimè)
Quandoque socio ut perfruatur Grotio,
Cum fas erit satiarier vultu Dei.
Redde hanc monenti plenior gratiam,
Groti, pares tibi omniforme ut gaudium,
Tunc carcer ipse mirus ut, capax Dei.
Sed iam tu, onuste dotibus multis, mea
Quæ cura struxit, largiente Numine,
Caue, otiosa siue inania hæc putes.
Neu dicta (spissioris quæ fili adfero,
Haud scripta casu at destinato examine,
Nec prurientum pabulo breui aurium
Concinna promens) obuio auertas pede,
Siue aure laxâ & perfluente transeas;
Quæ larga amici cura pro captu dedit:
Putésque inani hinc pascier mentem sonos.
Protestor ipse parte me functum meâ.
Tuæ salutis, muneris nostri memor
Monui, rogavi, quod tuam eni in rem attuli.

Quæ

Quæ plura possum, quando cogere est nefas?
 Cohortor, insto, interminor, iubeo, obsecro:
 Tu cura, inanis ne sit hic labor tibi,
 Cassusque amico, euanidus ne sit mihi.
 Nec otiosè (cùm sit otii copia,
 Me dimouente quidquid obstaculi fuit,
 Parata, fracto carcerum nexu omnium)
 Transi, quo in vno finis est situs tui,
 Quo rerum in vno vertitur cardo, & salus.

Faue ô, cui omnis lectioris seu luti,
 Seu vilioris massa dextræ in carcere est:
 Qui prompta cerni, quæque visu imperuia
 Non carceratus carcere includis tuo;
 Lutum tibi hocce in vas honoris assere,
 Finge, & refinge, tempera, excoque, ex poli:
 Tibi, Grotio vt vas gratius nullum fiet.
 Luteum per istud, figule, vas te deprecor,
 (Vas cuius infinitus exsurgit valor,
 Vas sordet ad quod tota mundi machina)
 Quo, carcere vt, te passus es circumdari,
 Aevi ô locique interminande terminis,
 Amore cocto, purpurato sanguine,
 Candore puro, & emicante lumine,
 De virginali testulâ assumptum tibi,
 Quod cælo & astris clarius, perendie
 Reparandum amoris hæcce confregit dies.

Nam luce eâdem hac, omen vt notem sacrum,
 (Sedena at antè deuoluta sæcula
 Quaterna lustra & anni circulum vnus)
 Trieterides post vndecim cursus tui,
 Occasum amarum es passus auctor luminis,
 (Phœbo obregente vultum ad hoc spectaculi)

Pacis serenum vt funderes iubar piis.
 Quâ luce Iani nunc recluso carcere,
 Fractoque portæ cardine & repagulis
 Mars dirus, armis Belgium accendens suis,
 Ferro recuso cœpit insolescere:
 Bis seni & anni vineta corda fœdere
 Diuulsi amens, in gemella viscera
 Mucrone stricto abominata matribus
 Internecivè bella vindictæ serens:
 Heu, iunge dextras, parcito ô, tanto hoc die.
 Iam, Christe, fusi sanguinis nostri satur,
 Iam, Christe, fusi sanguinis memor tui.

Patriæ sibi que & posteris pacem perens,
 Dei que honori largius factum volens
 Vouebat, & pangebatur hæc Grocio:
 Non dicis ergo, fonte at imo è pectoris,
 Popularis illi, amicus, & magni æstimans:
 Speransque vinclo sanctiore stringier,
 Et sacro ouili, vt carcere vno, hîc claudier,
 Quò celsa cæli templa post iunctos beent,
 Ortus Hagienfis, incolatu Antuerpius,
 Tholum ad sacratum VIRGINI MATRI DEI
 CHRISTO dicatus Gratianus Cælius.

LAVS DEO, VIRGINIQUE MATRI.

EIVS-